



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Sectio II. De Archiepiscopo seu Metropolitano, ejúsque jurisdictione, & potestate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

& qui vel animi vel corporis tali vitio laborant, ut munus iudicandi obire nequeant. Lege verò sive jure prohibentur minores 25. Annis, qui enim nondum est aptus ad propria administranda, multò minus aptus est ad rempublicam administrandam) nisi à Principe datus sit, & 18. annis major, vel nisi in eum, qui 20. annis minor est, consenserint partes; qui senatu moti sunt propter turpitudinem; qui ob infamiam, aut ex alio capite à legitimis actibus repelluntur, ut servi; qui ex recepta consuetudine prohibentur esse iudices, ut fœminæ, nisi illustres illæ sint, Comitissæ, Principissæ, Regina; qui notoriè sunt excommunicati, qui mundo mortui habeantur, ut Religiosi, Monachi &c. expirat autem jurisdictio ordinarii per mortem illius per renunciationem illius, per depositionem ab officio & per ejusdem translationem, non autem per mortem ejus, qui hanc ordinariam jurisdictionem dedit, quamvis data fuisset ad beneplacitum Principis tantùm, quamvis enim aliæ gratiæ ad beneplacitum concedentis concessæ, per mortem concedentis expirent, cum cesset per mortem concedentis, beneplacitum illius, non tamen jurisdictio ordinaria, ob favorem scilicet, & utilitatem publicam.

SECTIO II.

De Archiepiscopo seu Metropolitanò, ejusque jurisdictione, & potestate.

S. I.

De jurisdictione, & potestate Archiepiscopi in Episcopos suffraganeos sibi subiectos.

Archiepiscopus dicitur ille, qui inter Coepiscopos non exemptos suæ Provinciæ, principem locum, & jurisdictionem obtinet, quem alii nonnunquam Metropolitanum dicunt & tanquam Ordinarius, ac immediatus suæ provinciæ Episcoporum superior (qui illius respectu superior etiam suffraganei dicuntur) hic Episcopo præcipere potest, quæ ad officium spectant, eosque negligentes ad officium suum faciendum etiam per censuras compellere. *c. pastoralis 11. h. t.* non quidem per Vicarium suum generalem, cui ob reverentiam officii, & Dignitatis Episcopalis nulla censura ferendi contra suffraganeos Episcopi conceditur facultas *c. 1. h. t. in 6.* sed per seipsum; & quamvis de jure antiquo, etiam in causis criminalibus majoribus, quæ privationem seu depositionem merentur, potuerit saltem inquirere, & cognoscere contra Episcopum suffraganeum, hodie tamen in talibus causis juxta *Trid. sess. 24. c. p. de refor.* non solum condemnatio, sed etiam cognitio summo Pontifici reservata est, ubi statuitur, etiam ut causæ criminales minores Episcoporum in Concilio tantùm Provinciali, vel à deputatis in Concilio Provinciali cognoscantur & terminentur attendens tamen hac in re consuetudo est, præsertim in istis Provinciis, ubi rata sunt Concilia Provincialia. Potest tamen etiam Archiepiscopus statuta Provincialia facere, cum consilio tamen, & con-

& consensu Coepiscoporum Provincialium in Synodo v. g. Provinciali ad hunc etiam finem congregata, ubi tanquam præcipuum membrum principem locum habet Archiepiscopus, non quidem, tanquam jurisdictionem exercens in Coepiscopos suæ Provinciæ, sed major Dignitate, ipsius tamen Concilii Provincialis jurisdictioni subiectus, quin ad illius etiam potestatem olim pertinebat, confirmare Episcopos suffraganeos, electos, & assistentibus aliis duobus Episcopis eos consecrare, hodierna tamen nostræ Germaniæ consuetudo pro consecratione non ad Archiepiscopum recurrit, & confirmationem electorum in Germania Episcoporum, à Pontifice volunt Germaniæ concordata petendam,

S. II.

De jurisdictione, & potestate Archiepiscopi in subditos Episcoporum suffraganeorum.

Nullam jurisdictionem habere, & exercere posse Archiepiscopum in subditos suorum suffraganeorum Coepiscoporum, nisi in casibus jure expressis, clare habetur in *Canone 7. & 8 causa 9. 9. 3. c. pastoralis 11. h. t. c. 1. eodem in 6. & c. 1. de sup. neg. Pral. in 6.* sunt autem casus à jure expressi, in quibus iurisdictio aliqua conceditur à jure tam antiquo, quam novo, Archiepiscopo in subditos suorum suffraganeorum; primus & præcipuus est casus appellationis, quando scilicet per appellationem à sententia Episcopi ad Archiepiscopum causam suam subditus Episcopi suffraganei defert, juxta citatum *Can. 8. junct. gloss. v. provocaverint, & juxta c. 1. de off. leg. sive in causa spiritali, sive temporali, civili, aut criminali fuerit ap-*

pellatum (nisi specialia privilegia, aut consuetudo vel jus particulare etiam hanc appellationem impediunt) ita ut in casu talium appellationum factarum suos etiam Delegatos in Diocesisibus suorum suffraganeorum constituere possit, qui causam ad se per appellationem delatam decidant contradicentes etiam cohibendo &c, ut dicitur in *c. Romana. 1. h. t. in 6.* quamvis subditi Archiepiscopi non sint, invitus tamen illos, si subditi non sint, cogere non potest ad acceptandam delegationem, cum nullam adhuc in subditos talium Coepiscoporum habeat potestatem *c. pastoralis 11. h. t.* Secundus casus est, in quo Archiepiscopus in subditos suorum Coepiscoporum suffraganeorum, habet jurisdictionem, quando visitat Provinciam, quo tempore procuraciones debitas ratione visitatorum Ecclesiarum à subditis Coepiscoporum suorum suffraganeorum exigere potest (*c. cum Apostolus 6. junct. gloss. V. Archiepiscopi. c. scripta 14. c. super eo 22. c. cum nuper 25. de censibus. &c.* & in foro etiam conscientie absolvere suorum Suffraganeorum penitentes, uti habetur in *c. ult. de censibus in 6.* non autem etiam tempore visitationis dispensare cum talibus subditis potest in votis, juramentis, aut aliis irregularitatibus, cum hæc potestas nec per se conjuncta sit cum potestate absolvendi, nec in jure hoc visitanti Archiepiscopo concedatur. Tertius casus est, si talis Provincie bonum hoc exigit in casu scilicet quò tollenda est prava consuetudo, quæ per Provinciam vigeat, prout colligitur ex *c. ex frequentibus de instit.* Quartus casus est, si cessent Canonici Cathedralis Ecclesie sine rationabili causa à divinis, maximè,

maximè, si hoc agant in contemptum Episcopi, in quo casu causam Capitulum inter, & Episcopum examinare potest Archiepiscopus (sicut ut Delegatus Sedis Apostolicæ) & metu pœnæ urgere reos capitulares, ut habetur in *c. irrefragabili 13. h. t.* Quintus casus est, si causa criminalis agitur in Episcopum, & Clericum ejus subditum; quamvis enim ad Consilium Provinciale hic casus ex jure Trid. pertineret, quia tamen hæc valde rara sunt, & Papa in omni casu adiri non possit, non videtur melior in hac causa iudex quam Archiepiscopus. Sextus denique casus est secundum aliquos, si Episcopus sit negligens in exercenda sua jurisdictione, & officio; probabilius tamen est, quod in hoc casu negligentem quidem Episcopum Archiepiscopus monere, & compellere possit ad præstandum officium, in hoc tamen casu nihil immediatè circa ipsos subditos possit, nisi ex supra allatis casibus aliquid interveniat. Videatur glossa in *c. pastoralis. 17. exceptis*, ubi plures casus referuntur devolutæ ad Archiepiscopum jurisdictionis.

§. III.

Aliæ nonnullæ quæstiones circa jurisdictionem, & potestatem Archiepiscopi proponuntur, & resolvuntur.

Quæritur, an excommunicatum ab Episcopo suffraganeo possit Archiepiscopus absolvere? Respondetur posse, si ab Episcopo ad Archiepiscopum appellatum sit. *c. per inas 40. de sent. excom. & c. venerabilis 7. §. porro eodem in 6.* (cùm jurisdictionem per appellationem, acquisivit, ita tamen, ut modam observet

præscriptum in *c. ad reprimendum 8. h. t.* ut prius scilicet ad Episcopum, qui excommunicat, remittat (nisi constiterit injustè fuisse excommunicatum, aut nolit Episcopus, eum quem excommunicavit, absolvere, aut in mora sit periculum) & cautionem saltem juratoriam prius recipiat, quod velit satisfacere Episcopo, qui excommunicavit, in eo propter quod excommunicatus est &c.

Quæritur 2. utrum ab Episcopo, qui mandatum à Papa accepit, de corrigendis suis subditis, ad Archiepiscopum, non obstante hoc mandato, appellari possit? Respondetur affirmativè, ut constat ex *c. licet 12. h. t.* quia in casu tali non tam delegatus Papæ constitutus fuit Episcopus, ut ad delegantem debuerit fieri appellatio, sed excitata tantùm per mandatum tale fuit jurisdictione illius ordinata, cùm ea tantùm ipsi mandata fuerint, quæ ad ordinariam jurisdictionem pertinent.

Quæritur 3. in quo loco Archiepiscopus exercere possit jurisdictionem suam erga subditos suorum suffraganeorùm. Respondetur de hoc ita statuere Bonifacii VIII. in *c. ut litigantes 5. h. t. in 6.* non debere Archiepiscopum causas subditorum Coepiscoporum suffraganeorum judicare, si ad ipsum appellaverint, nisi in propria sua diocesi, vel in illâ eadem ex qua appellatio fuit petita, nisi aliud consuetudo habeat, ad parcendum scilicet sumptibus litigantium & hinc cum &c. hæc statuta sunt, possunt ipsi cedere huic favori, & velle, ut ea etiam alibi, cum consensu tamen ordinarii illius loci decidatur.